

BEDAȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorilor nefrancate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiunea în
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukas Nachf.,
Nux. Augenfild & Emeric Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta: la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII. Erzsébet-körmű).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garsoni pe o coloană 10
bani pentru o publicare. Pub-
licități mai dese după tarifară
și învoială. — RECLAME pe
pagina 3-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXVI.

„GAZETA“ iese în ne-care zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30. etajiu
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 91.

Brașov, Sâmbătă 26 Aprilie (9 Maiu).

1903.

Unde am ajuns?

II.

Prea puțină atențiune s'a dat la noi în deceniile ultime dezvoltării presei noastre naționale. Omenii noștri, — cu rare excepțiuni, și și aceștia mai mult numai *in foro interno* — nu s'au ocupat serios de ea și de adevărata ei chemare, ér la viitorul ei nu s'au gândit aproape de loc.

Sub pressă națională înțelegem în sensul cel mai larg al cuvântului totă pressa noastră periodică românească, care a luat asupra-și nobila misiune de a apăra, cultiva și promova, pe un teren séu altul, interese de viață ale națiunii noastre. În înțeles mai strins politic însă am privit și privim de „diare naționale“ pe acele, cari servesc cauza națională politică a poporului, stând pe baza programului politic de la 1881, singurul adoptat și recunoscut de el.

Când s'a întințat partidul nostru și s'a proclamat solidaritatea națională a tuturor Românilor din acest stat în lupta pentru apărarea limbei și a naționalității române, existau cu totul numai 2—3 diare naționale la noi și, ce era mai momentuos, demnea cea mai bună înțelegere între noi și se arătau cele mai bune semne reale pentru încheierea solidarității noastre.

Astăzi am ajuns a face gazetărie pe întrecute; au început să răsară la noi foile și foilele ca ciupercile. Și pe când pressa noastră se îmbogățește cu acest spor mărunt, ce fenomen se arată în viața oropsitului și amăritului nostru partid național? Solidaritatea și buna înțelegere sunt sgduite pe totă linia, ér unul din diarele mai mari, mai vechi și c'un rol distinct ale partidului, care diar peste acesta a mai figurat ani de-arândul și ca organ al comitetului central al acestuia, după

noușpredece ani de existență se vede constrins a anunța că nu mai pôte să apară.

Cum se ne esplicăm acesta cu-șă de aparițiune? Și care este însemnătatea ei simptomatică pentru partidul nostru național?

A afirma simplu numai, că „Tribuna“ a cădut sub loviturile dușmane și că a fost strivită de deținătorii puterii publice, credem a nu fi de demnitatea unui partid așa de mare ca al nostru, cu deosebire având în vedere, că acel diar pretindea în anii din urmă, mai mult decât era admisibil, cu tenacitate, a fi singurul organ autorizat al partidului național.

Pe lângă osêndele dictate în procesele de pressă și decile de mii plătite drept amende, a trebuit să fie o cauză mai afundă și mai gravă, care a determinat catastrofa confratelui nostru din Sibiu. Acesta cauză nu pôte fi decât o cauză interioară a partidului nostru, un rêu organic ce s'a manifestat în organismul séu atât de sdruncinat, și nu pôte privi decât însă-și tactica și atitudinea „Tribunei“ în sinul acestui partid.

Se tratăză deci de un eveniment, a căruia importanță nu se mărginesce numai la faptul, că deplângem ađi dispariția unei foi, care a stat timp îndelungat în focul luptei cu adversarii limbei și naționalității române, ci aruncă lumină totodată și asupra situațiunii partidului nostru național.

Ilustrăză acest eveniment mai cu sémă rezultatele dobândite de tactica politică, urmată de noușpredece ani de cătră așa numiții fruntași grupați în jurul „Tribunei“ și adecă a tacticei fruntașilor din primul period de nouê ani și apoi a tacticei fruntașilor din periodul ultim de dece ani.

„Partid“, „politică“ și „tactică“

erau identificate de acești fruntași cu „Tribuna“, și mai ales dela 1892 încôce nu se vorbea decât numai de politica și de programul „Tribunei“.

Acum că „Tribuna“ a încetat de a mai apăre, se impune în consecență logică întrebarea: *Quid nunc?*

Situația creată în urma nesfârșitei obstrucțiuni în camera ungară, pare a-se înrêutăți în loc de a-se ameliora. În dietă kossuthiști provôcă dîlnic discuțiuni lungi și sterpe în jurul unor cestiuni, cari n'au absolut nici o importanță. Ei fac acesta cu scop de a amări guvernul, în deosebi pe ministrii Szell și Fejervary, contra cărora îndrêptă dîlnic săgeți veninose. — În ședința de ađi s'a pus la ordinea dîlei alegerea comisiunii pentru cvotă. Kossuthistii s'au hotărît să facă gălgie și în cestiunea acesta. Se va continua apoi éráși desbaterea asupra raportului ministrului-president. Când va veni la rënd desbaterea asupra indemnității, nu se scie. Diarele opoziționale fac gură mare și se laudă, că opoziția e decisă a nu ceda și a purta lupta la infinit.

Alegerile din Viena. În ziua de 5 Maiu s'au făcut în Viena alegerile reprezentanțelor districtuale (Bezirksvertretungen) terminându-se cu triumful strălucit al social-creștinilor. Candidații partidului social-creștin au reușit pe totă linia (10 cercuri) cu majorități sdrobotore. A mai rémas cartierul Leopoldstadt, singurul care e reprezentat de Evrei. Acest cartier însă n'a venit cu această ocaziune la alegere, căci de sigur și aici ar fi biruit partidul lui Lueger, ale cărui succese vedem că în Viena și Austria de jos sunt permanente de o lungă serie de ani.

Isgonirea preoților maghiari din Bucuresci.

Diarul „Budapesti Hirlap“, care de un timp încôce are corespondent perma-

nent în capitala României, aduce la loc de frunte un articol în care se plânge de negligearea intereselor bisericesci ale credincioșilor catolici din Bucuresci.

Barația din Bucuresci — dice numita fôie — a fost întemeiată înainte de asta cu sute de ani de franciscani maghiari. De când cu urearea pe tron a regelui Carol, s'au făcut stăpâni pe Barația Nemții și ultimul preot maghiar, părintele Stefan, sdrobotit de persecuțiunile îndreptate în potriua lui, a murit alienat într'o mănăstire din Bulgaria, unde fusese primit din milă, după ce în Ungaria tôte ușile i-au rémas închise.

În timpul din urmă s'au aflat trei preoți maghiari din Ardeal, cari au luat asupra lor sarcina de misionari și stabilindu-se în Bucuresci, au început a organiza comunitatea catolică maghiară, cumpărând loc pentru biserică, școlă și casă parochială.

Activitatea acestor preoți însă era privită cu ochi réi de cătră Archiepiscopul catolic, care însuși este german de origine și dîlele acestea a dat ordin acelor trei preoți maghiari, ca în timpul cel mai scurt să părăsescă Bucurescii.

„Bp. Hirlap“ apeléază la opinia publică și la guvern să sară în apărarea acelor preoți și a intereselor naționale ale Maghiarilor catolici din România.

— Pe cât scim noi, biserica catolică din România are hierarchie organizată cu arhieriei independenți de primatele de la Strigon séu de ori-care alt arhieriu din Ungaria. Decă prin urmare se vor fi aflat preoți maghiari din Ardeal, cari îmboldiți mai mult de spiritul prea aprins al șovinismului au trecut Carpații pe socotela proprie și au început acolo acțiune de „expansiune națională“ maghiară, fără să observe obediența datorită șefului legal al bisericeii, — nu era decât lucru firesc, ca să li-se ordone a-se întorče, de unde au venit.

„Cucerirea Orientului“ cu misionari ca Hollo Iános și cei doi tovarăși ai lui, credem că nici „Bp. H.“ nu o ține de realisabilă și rațională séu oportună.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Mórtea mea.

(2) (Urmare).

Lumina aceea alburie, pe care ochiul meu stâng o zăria încă, dispărea din ce în ce mai mult, totuși îmi aduceam aminte bine de odaia în care zăceam: la dreapta era un dulap, la stânga căminul, deasupra acestuia un ciasornic cu pendulă, căruia îi lipsiau greutățile și arăta orele cece și șése minute. Ferestrele dedeau spre strada Dauphin, o stradă întunecată, de unde se audia un sgomot infernal. Par-că tot Parisul s'ar fi concentrat numai în acea stradă. Geamurile zăngăniau și se cutremurau necontentit de sgomotul răsurilor.

Noi nu cunoșeam în Paris pe nimeni, ér în biuroul, unde îmi aveam serviciul, nu eram așteptat decât pe Lunî. După călătoria de cincîspre-dece ore cu trenul și oboséla ce ne cuprinsese, ni-se părea, că ne aflăm într'o temniță, dedre-ce îndată după sosire trebuî să mă culc în

pat, din care se nu mă mai scol. Nevasta mea mă îngrijia cu surîsul pe buze, dér simțiam, că e emoționată și agitată. Din când în când se ducea la ferestră și arunca câte-o privire la stradă, apoi se întorcea palidă și spăriată îndêret. Acest oraș uriaș, din care nu cunoșcea nici măcar o piatră, părea că-i insulfă oróre.

Sêrmană femeie, ce-o să facă decă nu mă voiî mai trezi, ce se va alege din ea în acest oraș mare și străin, fără sprigin, fără ajutor, fără un suflet amic!

Margareta îmi luă într'aceea mâna, care atârna mórta peste marginea patului și sărutându-o dîse: „Olivier, răspunde-mi, Olivier!“ Apoi isbucni în plâns și dîse: „Dómne, Dumneșeule! A murit! A murit!“

Mórtea mă ajunsese așa-dér, însă nu nimicirea totală, neantul, căci puteam ađi și cugeta, și numai neantul, vidul oribil era ceea-ce mă îngrozia încă din copilărie. Nu-mi puteam imagina dispariția desêvîrșită a ființei mele și mă cutremuram la gândul, că vor urma secole peste secole, în cari eu nu voiî mai fi, și când cetiam în diare vr'o observație asupra

unui timp, ce va urma, asupra secolului viitor, mă consternam, la gândul, că eu atunci nu voiî mai exista. Cum? Eu să plec și lumea să existe mai departe? Nu trebuie cu trecerea mea să se dêrîme și întreg universul?

Ah, măcar decă aș putea visa în mórte despre viață! Éta care era dorința mea permanentă, speranța mea tainică. Și éta-mé, că eram mort și visam. Dér, vai! Asta nu era încă mórtea și îndată o să mă trezesc. Trebuie chiar să mă trezesc, decă nu pentru alta, pentru biata mea Margareta. De sigur, eu simt, îndată am să mă ridic, am să-mi iau nevasta în brațe și să-i șterg lacrimile. O! ce bucurie, de a-ne poseda éráși unul pe altul! Cu cât ne vom iubi noi încă și mai mult! Și în cele douê dîle ce le mai am libere, mă voiî restaura pe deplin, ér Lunî îmi voiî începe cu nouê puteri funcțiua. Vom începe o viață nouă, mai fericită! O, cât de fericiti vom fi noi!

Dér nu mă prea grăbiam cu trezitul. Eram încă prea obosit, trebuie să mă mai odihnesc. Margareta n'avea dreptate a fi atât de desperată, căci dór nu eram mort,

numai că nu aveam forța să-mi întorc capul pe pernă și să-i surfid. Am să aștept, până va mai dice odată: „E mort, Dómne! E mort!“ și apoi încet, ca să nu se sparie, îi voiî șopti: „Nu, copila mea, nu sunt mort, dór veđi, că trăiesc și că te iubesc!“

Și o voiî lua în brațe și o voiî săruta.

2.

La strigătele repețite ale nevastei mele, se deschise ușa subit și se ađi un glas: „Ce este vecin? Vr'un accident?“

Recunoscu vocea, era a femeii bêtănă, cu numele Gabin, care locuia în același coridor cu noi și care de la sosirea noastră s'a arătat față cu noi prevenitoare și compătimitore. Ne-a și povestit îndată biografia sa, din care am înțeles, că era vêduvă și că din érna trecută, când stăpânul nemilos al casei unde locuia i-a sechestrat mobila, s'a mutat în această casă cu fiica-sa Adele în etate de 10 ani — căreia îi dicea Dede — luând cu chirie o odaie mobilată. Atât dênse, cât și fiică-sa se ocupau cu confecționarea de abajururi

Evenimentele din Balcani.

O scire telegrafică din Viena, anunță că vasul de război ungar „Arpad” a primit ordin, ca la 15 Mai să plece din Pola la Salonic.

— Pe lângă cele două vase italiene de război, au mai sosit la Salonic alte patru vase de război.

— In 5 Maiu dimineta s'a dat o luptă înverșunată lângă Seres între revoluționari și trupele turcesci. Soldații au împresurat casele. Revoluționarii au aruncat neîntrerupt bombe asupra Turcilor, prin ceea-ce casele au luat foc. Lupta a durat o zi și o noapte. Mulți Bulgari și-au aflat morțea în flăcări. 13 au fost uciși de glonțele soldaților turci. A căzut și conducătorul bandeii Dalcev. Dintre Turci 12 au fost răniți și câți-va uciși.

— In Pristina au fost prinși doi membri ai comitetului bulgaro-macedonien din Ueskueb, cari aveau însărcinarea de a omorî pe consulul rus din Mitrovița Maskov. — In Kratoro cinci membri din banda bulgară au omorît pe un medic grec.

— La Ueskueb au fost duși legați în lanțuri 23 revoluționari sub escortă militară. Se afla printre ei un preot și doi profesori de gimnasiu.

— Din Constantinopol se telegrafază, că în urma atentatului din Salonic, au fost arestați numeroși Bulgari în Ueskueb, Koprul, Monastir și în alte localități ale Macedoniei. In Ueskueb fu arestat Toncev secretarul episcopului bulgăresc. Numeroși notabili și comercianți din Bulgaria încă au fost arestați la Constantinopol.

— In Salonic n'au mai fost turburări.

— „Voss Ztg” din Berlin, cu toate desmințirile guvernului bulgar, susține afirmarea, că dinamita ce s'a aruncat în Macedonia, a fost dusă din Bulgaria. Folia berlinesă atacă violent pe guvernul bulgar, scriind între altele: E foarte serios pericolul, ca slăbiciunea guvernului bulgar să incurce Europa într'un război. Bulgaria dă omenii revoluționarilor macedoneni, arme, bombe și dinamită. Centrul agitației este Sofia. Guvernul bulgar n'a făcut nimic, ca să lege mâinile conjuraților. Tote bandele au pătuns din Bulgaria pe teritoriul Macedoniei și dinamita, care s'a întrebunțat la atentate, este de proveniență bulgară.

Chestiuni agrare.

II. Remedii.

(Urmarea a 3-a.)

O încercare particulară de a deștepta și desvolta în poporul român peste tot

interesul și tendința către *agricultura rațională și sistematică*, a rămas un glas în pustiu, fără de nici un rezumat și fără de ver ce sprijin din partea celor o sută și una de bănci și institute de credit românesci, pe motiv de scumpete și sărăcie, ori altele, că comunele mōstre rurale, bisericile și școlile sunt prea sērace de a abona o carte romānescă, care sē pună pe preot și învățator, primar și notar în curent cu chestiunile agricole moderne! Și totuși, decă agricultura germană și franceză din secol al XIX au progresat enorm, au avut de a mulțumi progresul lor în prima linie lucrărilor marilor agronomi naționali și este nedespărțită de numele lor: a unui A. Thaer, Koppe, Schwartz, Pabst, I. C. Schubart de Kleefeld, Dombasle și Gasparin în Franca, ér nică decum unor compilări și traducțiuni fără rost și spirit din țeri și limbă străine.

Institutele noastre de credit și economii au găsit teren de activitate și dezvoltare în altă parte, decât sprijinirea și propagarea agriculturii raționale în popor și aședămintelor lui de câștig și producțiune națională. Ba acum tind de a scōte și elementele culte și instruite din luptă și de la munca productivă, transformându-le pe nesimțite în o clasă de *rentieri și pensionari*. Dér ôre chestiunea emigranților români cu duimul în America cum se pōte altfel esplica? Ajutorarea și sprijinul celor slabi și nevolnici a ajuns pe a doua trēptă, și beneficiul mare propriu, câștigul propriu și împărțirea de dividende grase la acționari, este preocuparea lor de căpetenie. Reuniunile de consum romānesci, basate erășî pe câștigul mare aprōpe tōte sunt în lichidare.

Dér vorba vine — acesta s'a mai întemplat și altor cocōne. Celebrele societăți de ajutor mutual a micilor industriași de pe la orașe și tērguri din Germania, pe tantieme și dividende după sistema lui Schultze-Delitzsch, au alunecat aprōpe tōte pe aceeași pantă, cari acordau credit la membrii pe 3 luni, cu îndeplinirea a o mulțime de formalități și garanții, și cu dobānda mare și cavenții pentru a putē împărți dividende grase și tantieme la asociați. De aceea Reuniunile de credit sist. Schultze-Delitzsch, au cam decăduț din grația publicului orășenesc german și cu tōte sfortările făcute de a-le propaga și la țēră între micii agricultori, ele nu prea gāsesc aderenți, nefind potrivite scopului. Ba în timpul din urmă li-se aduce învinovățiri directe, că ele au un caracter pronunțat *capitalist*, ér altii le acasă că au devenit boeresci-*verjunkert*.

Banca agricolă din România, înființată la 1894 de cătră fostul ministru de finanțe și bancher M. Ghermani, basată pe aceeași confusiune de identitate de interese al micului negustor cu agricultorul, deși cu avantajii mari înzestrată din par-

tea guvernului și cu frumos capital, nu merge și din 7,5 milioane deplin vērșate a perdut deja 2 milioane de lei — și pentru progresul agriculturii mari n'a făcut aprōpe nimic. Ea n'a putut sē facă nimic în direcțiunea ameliorării agriculturii, din cauza legii constitutive greșite, căci ea acordă împrumuturi pe gagi și în cont cufent la agricultori (pe produse agricole unele și vite) pe câte 3 luni de zile, pe care le pōte prelungi pe 3 și *maximum* 9 luni de zile. Agricultorul însē, fie mare și mic, are lipsă de credit eftin de lungă durată — pe mai mulți ani de zile — și nedenușabil, ca sē-l achite și stērgă când i vine lui la socotelă.

Mai bine au corespuns scopului și necesităților agriculturii mici „Insoțirile de credit sistem Raiffeisen”, ca mijloc de împrumut și de ameliorare tot-odată și a agriculturii. Plecând de la principiul evangelic: „Iubesc-te pe de aprōpele tēu, ca însu-ți pe tine”, ele au desvoltat o activitate foarte binefăcătoare și creștină, în adevăratul înțeles al cuvēntul, după-ce scopul nu este egoist, nică de a da dividende grase și nică tantieme și jetōne la membrii, de unde funcționarii și administratorii lor sunt toți onorifici și grațuiți, ér beneficiile realizate și capitalul adunat îl întrebunțōză la alte scopuri economice ale tovărășiei.

(Va urma).

SCIRILE DILEI.

— 25 Aprilie v.

Majestatea Sa monarchul va sosi la Budapesta Lună în 11 Maiu și se va reîntōrce la Viena în 23 l. c.

Adunarea generală a casinei romāne în loc este convocată pe *Duminică în 10 Maiu* a. c. st. n. la 3 ôre p. m. — Domnii membrii sunt rugați a lua parte.

Hirotonirea episcopului Aradului. Miercuri, în ziua Sf. George, s'a făcut în Sibiu hirotonirea într'u arhieru a nou alesului episcop al diecesei gr. or. a Aradului, P. S. Sa *Ioan Ignatie Papp*. Actul acesta l'a îndeplinit I. P. S. Sa metropolitul *Ioan Meșianu*, însoțit de P. S. Sa *Nic. Popea*, episcopul Caransebeșului, asistați de archimandriții *Filaret Musta*, Dr. *Il. Pușcariu* și *Augustin Hamsea*, protosingelul *Eusebiu Roșca*, protopopii *I. Papiu*, Vasile *Beleş*, și Dr. *Trailescu*, de ieromonachul Dr. *Miron Cristea* și diaconii *Cămpianu* și *Enescu*. După terminarea sf. liturghii în decursul căreia s'a făcut hirotonirea, s'a dat un prānș festiv de I. P. S. Sa metropolitul în onōrea noului arhieru. — Instalarea noului episcop se va face poimāne *Duminică*. Actul solemn se va îndeplini prin P. S. Sa episcopul

Nic. Popea, ca mandatar al metropolitului.

Jubilenul diecesei de Lugosiu. La 14 Iunie a. c. se va serba, cu deosebită solemnitate, jubileul de 50 de ani al diecesei romāne unite a Lugosului. S'a constituit un comitet, care va pregăti aranjarea festivităților. La serbare vor lua parte membrii din clerul diecesei, delegațiunile diferitelor comunități eclesiastice, ale reuniunilor și societăților. Vor fi reprezentate: archidieceesa de Alba-Iulia și Făgăraș și diecesele de Oradea-mare și Gherla.

Un dar frumos pentru masa studenților români din Brașov. In memoria fericitului *Ioan V. Perlea* (Brăila) au contribuit pentru masa studenților români din Brașov: d-l *Victor I. Perlea 500 lei*, d-l *Ștefan Pană 100 lei*, d-l *Georgei Perlea 100 lei* și d-l *Alex. Grossu 100 lei*, cu totul: 800 lei. — Suma acēsta au binevoit a-o destina pioșii donatori mesei studenților noștri, la binevoitōrea intervențiune a preastinatei dōmne *Elena Dr. Iancu Meșianu* din Zērnesci. Primescă marimoșii noștri binefăcōtori și binevoitori cele mai căldurōse mulțămite. — *Direct. școlilor medii gr. or. romāne din Brașov.*

Principele Ferdinand la presidentul Loubet. In 6 Maiu presidentul republicii franceze a primit visita principelui *Bulgari* Ferdinand cu onoruri militare. Presidentul i-a reîntors visita.

„Sindicatul ômenilor de litere”. In urma convocării făcute de d-nii *Olănescu-Ascanio*, general *Bengescu Dabija*, *Anghel Dumitrescu*, Th. D. *Speranța*, Gh. *Ștefănescu*, un număr însemnat de literați români s'au întrunit în localul Academiei de musică din strada *Batiste* (Bucuresci) spre a pune bazele „Sindicatului ômenilor de litere”. In urma unei nouē discuțiuni la care au luat parte și d-nii general *Bengescu*, *Haralamb Gh. Leca*, D. *Teleor*, *Radu Rosetti*, T. D. *Speranța*, s'au delegat 3 membri, cari sē elaboreze statutele „Sindicatului”. Scopul principal al acestui „Sindicat” este protecțiunea proprietății literare. In acest „Sindicat” se vor primi și scriitorii din țerile străine.

Un canal uriaș. Americanii sunt pe drum sē întreprindă construcția unui canal maritim, care sē lege *Chicago* cu oceanul Atlantic prin marile lacuri *Hudson* și *New-York*. Proiectul aprobat de tōte statele federale cuprinde stabilirea unui canal de 65 m. lărgime și de 6 m. 40 c. adēncime. Vor putē naviga tōte vasele, cari circulă pe marile lacuri și 90 la sută din cele cari intră în portul *New-York*. Cheltuelile vor necesita un miliard, sumă pe care americanii o gāsesc relativ mică, față de grandiositatea proiectului, care consistă într'u a-se face port de mare din-

(umbrele pentru lămpi) și câștigau pe di patru-șeci de sou.

„Dumneșule! S'a sfirșit?” întrebă ea spăriată.

Înțelesei, că se apropiă de pat, se uită la mine, mă pipăi, apoi dișe cu voce compătimitōre: „Sermană femeie tinēră! Sermană femeie!”

Margareta plāngea și suspina ca un copil. Madame *Gabin* o ridică de jos, o conduse la jilțul vechi și stricat de lângă cămin, o aședă pe el și se încercă a o consola.

„Nu plānge, porumbița mea. Cu plānsul nu-ți folosesci nimica. Ai sē te îmbolnăvesci singură. Uite, dragă vecină, când mi-a murit bărbatul, eram tot așa de desnădăjduită, ca și d-ta. Trei zile n'am înghițit o îmbucătura. Acēsta nu mi-a ajutat însē nimica. Din contră am slăbit și mai tare... Ascultă, pentru numele lui *Dumneșule!* Prinde inimă!”

Așa vorbia bētrāna cătră *Margareta*, care se și liniști încetul cu încetul. I-se sfirșise puterile, din timp în timp însē izbucnia din nou durerea și ofta de i-se rupea inima.

Bētrāna începū într'aceea a umbla de ică până colo prin odaie.

„Nu te îngriji de nimica, draga mea, am sē fac eu totul. Acuma n'am nică o trēbă. Dede s'a dus cu marfă pe la mușterii, ér vecinii trebuie sē se ajute unul pe altul... Coferele vēd, că nu sunt încă despachetate, în dulapul cela sunt rufe, nu-i așa?”

Audiți, cum deschide saltarul, mi-se pare, că scōse un serviet și îl întinse pe mēșuta de lângă pat, apoi audiți cum frecă un chibrit; ea aprinse luminările de pe cămin. Urmăriam cu atențiune încordată tōte mișcările în odaie și îmi dedeam sēmă de tot ce face.

„Bietul om!” murmura femeia și apoi adaogă: „Ai avut noroc, draga mea, că te-am audiț strigând. Mare noroc!”

Și umbla și făcea și dregea prin casă.

De-odată dispărū lumina slabă, pe care o vedea încă ochiul stāng. Madame *Gabin* îmi apăsă pleoștele. Și nu simțiam de loc apăsarea degetelor ei. Când am înțeles, ce s'a petrecut, mă pētrunse un curent rece.

Ușa se deschise din nou, mica *Dede* veni în odaie strigând: „Mama, Mama — ah, scieam că ești aici! Uite contul și banii: Trei franci și patru-șeci de sou. Și o comandă de două-șeci duzine de abajururi și...”

„St, st... taci... fii cu minte!” răspuse mama și fiind-că mititica continua a vorbi mai departe, bētrāna arătă spre pat.

Copila tăcū consternată și se retrase spre ușă.

„Dōrme domnul?” întrebă ea încet.

„Da, du-te și te jōcă”, răspuse mama.

Copila însē nu voia sē plece. Se uită la mine cu ochi mari și pe semne a început sē pricēpă ce este, căci striga: „Mama, a murit! Domnul e mort” și fugi spăriată afară rēsturnând în fuga sa un scaun.

Apoi se făcū liniște de mormēnt în odaie. *Margareta* ședea istovită în jilț și nu mai plāngea. Dōmna *Gabin* mai aranjă câte ceva prin odaie, apoi începū din nou a murmura printre dinți:

„Uite brōsca dracului! Ađi copiii sciu tōte tainele! In viața ei n'a vēduț încă

om mort și uite, că numai decă a aflat ce este. Ađi nu mai sunt copiii, ca altădată!”

Ea se opri și sări fără tranșiție la alt obiēt.

„Ascultă, draga mea, trebuie sē ne gândim la formalități, sē anunțăm decesul, sē luăm dispoșiții pentru înmormēntare. Vēd, că nu ești în stare sē le faci tōte acestea și nu te-aș lăsa bucuros singură. Fii sigură, draga mea, că nu te las singură, numai la vecinul nostru *Simoneau* mă duc pentru un moment, decă îmi dai voie... Sē vedem, decă e acasă d-l *Simoneau?*”

Margareta nu răspuse nimica. Eu înțelegeam totul, dér mi-se părea, că tōte scenele acestea s'ar petrece departe de mine. Erau momente, când aveam senzația, că eu sunt o mică flăcără, care pluteste în aer, ér corpul, ce stătea nemiscat pe pat, ar fi al unui om strein.

(Va urma.)

Un jubileu la Caransebeș.

„Drapelul“ din Lugosiu publică textul românesc al unui apel, ce s'a afișat pe stradele Caransebeșului în zilele cât s'a ținut sinodul eparchial. Apelul e redactat în trei limbi: română, maghiară și germană și a fost tipărit la „Egyházmegyei könyvnyomda, Karánsebesen“ („Tipografia diecesană“?). Apelul adresat către foștii grăniceri spune, că la 27 Junie a. c. se împlinesc 30 de ani de când s'a sancționat art. de lege XXVII: 1873 referitor la „reincorporarea la țera mamă“ a confiniului militar bănățen și a batalionului Titel, desființat prin patentă de la 9 Junie 1872.

Apelul spune, că prin sancționarea amintitei legi, locuitorii graniței bănățene „s'au făcut părtași de drepturile constituționale ale țării noastre“ și prin grația Maj Sale ei s'au făcut stăpâni pe munți și păduri întinse. A sosit deci timpul, ca „să se arate marinosului și bunului nostru rege Francisc Iosif I. devotamentul omagial și profunda noastră recunoștință și mulțumită“.

Pentru a eterniza acest „moment istoric“, reprezentanța orașului Caransebeș, capitala de odinioară a fostului regiment confinar româno-bănatic nr. 13, a luat inițiativa ca sub protectoratul P. S. Sale d-lui episcop diecesan Nic. Popea, a secretarului de stat Emeric de Jakobffy deputat, a fișpanului comit. Caraș-Severin Pogany, comunele din fostul regiment confinar nr. 13 să ridice în orașul Caransebeș Majestații Sale o statuă, ca semn de profundă, mulțumită și venerațiune omagială.

Apelul, care e subscris de trei președinți, de 7 vice-președinți, de 7 notari și de numeroși membrii români, maghiari germani — invită pe locuitorii din fosta graniță militară să contribuie cu obolul lor la ridicarea statuei.

Foia română din Lugosiu publicând apelul promite a se ocupa cu jubileul, „căci multe sunt de făcut în afacerea aceasta“. Deși nu ca recriminare, „D.“ dă, că n'a primit până acum nici un comunicat din loc competent, deci se vede silit a-l reproduce după afișul, ce s'a vădit lipit pe stradele Caransebeșului.

Inaugurarea statuei lui C. A. Rosetti.

Cuvântarea d-lui D. Ollanescu-Ascanio, rostită în numele Academiei Române.

— Urmare —

Era pe la 1832. Rosetti avea 16 ani și ca elev al colegiului de la St. Sava se distingea printre cei mai isteți și mai slobodii.

Acolo Aristia, înfletit cum era de focul sacru al artei, ținea deosebite prelegeri asupra literaturii eroice și dramatice, întrebându-l dibăcia sa de bun cetitor și de interpret al frumuseților poetice, pentru a le face să străbată în sufletul elevilor săi. Eliade, traducătorul lui Lord Byron și Lamartine simțea crescând, din ce în ce mai mult, numărul celor ademiniți de versurile sale puternice și înflăcărâte și nu zădărnicea, mai cu seamă, nici un prilej de a sădi, tot mai vie, în inima tinerimei dragostea despre cele înalte și frumoase. Așa profitând de sprințul și frățesca ospitalitate ce dădea colonelul Iancu Câmpineanu celor cari, împreună cu dânsul, lucrau la redescoperirea conștiinței naționale, ei, ori de câte ori aveau să cetască vre-o lucrare, nu lipseau să cheme și câți-va dintre școlarii cei mai cu trageră de inimă și cu mai băgare de seamă la lecțiunile de declamațiune poetică, ale dascălului lor. Cu încetul se formă astfel un cerc de ascultători obișnuiți, cari uneori luau chiar parte la cetirea și la recitarea unor bucăți alese înadins.

La început se alcătuiră — drept pe-trecere — chiar mici spectacole, la cari acei școlari — sub povățuirea lui Aristia — jucau câte o scenă sau câte un act din dramele și comediile repertoriului clasic.

C. A. Rosetti, cel mai talentat dintr'înșii, era, după propria-i mărturisire, „unul dintre primii actori ai teatrului național născând, ce se exersau atunci pentru a juca pe scenă și lui îi sunt dator, dice el, cele de întâiu cuvinte de amor, de onoare, de patriotism, ce buzele îmi

rostită! El mă învață pentru întâia oară a nu mă închina la omenii:

Cine? cum?... eu să-mi plec capul la farmece, la [minuni, Să tămăiu pe un fanatic, să cred ale lui minciuni?]

„El mă făcu a dice pentru totă viața mea:

Nu!... de-a zeilor dreptate Zopir fie pedepsit, Dacă libera mea mână și curată vei vedea A linguși violența și tâlhari a mângăia...

„Lui îi sunt dator cele de întâiu!... A! zile frumoase, visuri, năluciri, închipuiri fericite ale fragedei juneți, ce v'ați făcut voi ore!“...

Tot acolo, spun contemporanii că Rosetti ar fi jucat cu atâta putere și cu atâta frăsăie crușime rolul tiranului Egist, încât a înspăimântat pe public și pe chiar profesorul său Aristia.

Cu temperamentul său pasionat pentru orice-aveț înălțător de minți și de inimi, era lucru firesc să i-se înflăcăreze astfel simțirea și să misce până în adânc sufletele tuturor, cu o atât de stăpânitoare creațiune.

După un an însă, părăsi școala și intră în armată, unde nu stătu decât trei ani și la 1836, lăsa să-i crească din nou plețele negre și buclate, se puse pe studiul literilor și scrisese poezii.

La început făcu câte-va traducțiuni în versuri: ca Manfred din Lord Byron, pe care îl închina colonelului Câmpineanu, scriindu-i:

„La tot ce e virtute, la tot ce e sfințire, La tot ce-duce bine la neamul românesc, Ai fost și ești tu gata ca să te dai jertfire, La orice bine 'n frunte, Române, te găsești! Mă-am învățat eu legea de când te știu pe tine; Părinți, virtute, țera, tu m'ai făcut s'ador! L-acesta dă înțâie lucrare de la mine Primesce -- a fi 'n fruntea-i, primesce-o ca odor!“

Făcu și traducțiuni din Lamartine, Victor Hugo, Béranger și Voltaire; apoi originalitatea răsării liberă și întrăgă și poetul scrisese *Ceasurile de mulțumire*, închinată sexului frumos, cu ironie, cu o înduioșare amestecată cu amărăciune, cu un bold de batjocură câte odată. Multe din aceste cântece, între cari cunoscuta bucată „A cui e vina“, scrisă în 1839, au devenit populare. Cine n'a auzit ore cântându-se versurile:

„Tu m'îi diceai odată cum-că pan' la moarte Dragostea ta totă mie m'îi vei păstra: M'ai uitat pe mine, le-ai uitat pe toțe, Astfel merge lumea, nu e vina ta. Cinste și iubire, dragoste, credință Eri îmi jurai mie, ați cui s'o întempla; Nu cunosc iubire, nu simți pocăință, Astfel și-este secul, nu e vina ta!“

Cine ér nu a vibrat cu dânsul, de aceeași simțire, cetind pe:

„Tu te plângi Eleno ne'ncetat de mine, Dice că de tot omul eu te bănuiesc: Te înșelî iubito, eu mă încred în tine Însă fără de voia-mă eu te pizmuesc!“

Cine din satirile „Schimbarea mea“ unde are profeticele versuri:

„Când vedem că se adună Deputații și vorbesc; Eu credeam că fapta bună Toți din suflet o doresc.

Astăzi însă mie m'îi pare Cum-că unii ne-a 'nșelat, Că de țera nu îi dore; Au cuvânt, eu m'am schimbat.“

și *Fracul meu*, unde bicuiesce năra-vurile josphice ale onora:

„Acum să fac metanii, la piept eu a mă strînge, Să-mi plec și ochi și capu și mâna s'o sărut, Să mușc, să vînd pe unu, pe altul ér a linge Le-am învățat pe toțe și-un frac ați m-am făcut!“

Nu simte încolțirea în sufletul lui jicnit și amărit, a puternicei îndrăzneli, a nemilăsei judecări cu cari va înfiera mai târziu năra-vurile stricăcioase, năzuinți dăunătoare, situațiunile îndeolnice și poftele nețărnuite ale aceluia, pe cari îi va în-telni protivnici în calea ce-l mîna de-a dreptul către idealul său.

În unele suflete poezia este ca roua pe care o sîrbe soarele de amiazi, dîr care le lasă, pentru totă viața, o plăcută și tainică înviorare. Când Rosetti cânta fericirea de a iubi, farmecul speranței și așteptării în iubire, cu o atât de ironică înduioșare, el nu făcea decât să se supună impresiunilor și contrastelor naturii sale melancolice, ori visătoare. Rosetti din fire a fost și a rămas sentimental cu toțe acestea, și numai împrejurările, luptele și mai ales atingerea cu furlitele soiuri de omenii l'au făcut să fie adesea sceptic, batjocuritor câte odată, ironic tot-déuna. Pasionat și entusiast, bunurile și relele naturii lui, s'au resfrînt în tot ce a făcut,

de aceea ori-ce interpretare a lui Rosetti pîrtă pecetea acestei însușiri capitale, pe care numai dîr experiența, dragostea de țera și realitatea amară a lucrurilor, le temperau și le modificau, din când în când. Altminteri, în lăuntru lui, el rămânea întreg, intransigent, dușman lui însuși, pentru aceea-ce în asemenea casuri socotea și numea chiar o capitulare de conștiință! Și faptele lui au dovedit în deajuns acesta.

De aceea lirismul lui Rosetti pare factice, pare voit, deci nenatural și chiar silnicit pe alocurea, lucru de sigur forțe în nepotrivire cu căldura lui frăsăie, cu patima sbuciumătoare, ce i-a muncit vecinic pieptul. A suferit pentru că a voit să pue friu voinței celor plămădite de fire într'ensul și când a găsit cu cale să le lase slobode, în voia lor, ori a greșit momentul, ori nu a fost înțeles! Acestea le arată el cu prisos în *Tînguirea unui poet*.

„Mă-e drag și adevărul, dîr decă vre-odată Am quis cum că ne fură acei ce stăpănesc, Un om cădu pe mine ca uliul și îndată Mă smulse și mă 'nchise, dîcându-mă că birfesc. Tot astfel de durere încerc și'n poezie, Deși brodesc cu vr'una la unii să le plac, Dîr însă al meu nume e mort, nu o să fie, Și'n veci un Goethe, Schiller eu nu o să mă fac!“

Și totuși cânta! Cîntarea îi alina durerile, îi dădea aripi, ca să atingă regiunile visate, îl îmbărbăta pentru luptele ce avea să dea, în cursul furtunoșei lui vieți.

Părea că înainte de a se ocupa de o lucrare a vieții sociale, avea nevoie de ași stropi mîinile cu parfumul poeziei.

Era mai mult un efect al voinței, decăt al vocațiunei, și cu toțe acestea Rosetti a rămas totă viața lui poet, prin emoțiunea ușoră, prin simțul delicat al frumosului. În pieptul aprigului și înfocă-tului luptător pentru binele public, tresă-reau chiar în cele mai crâncene momente ale bătăliei unele amintiri plăcute, vibrau nisce corde scumpe, dîr gingașe, cari l'faceau să se piardă o clipă în eternul albastru al visurilor iubite, ori pe cărările fără capăt ale unui ideal, pururea urmărit, nici-odată întrezărit măcar! Rosetti era artist, chiar atunci când părea mai pro-saic, mai puțin interesant, ori — ceea-ce i-se întempla cu cei mai mulți — mai puțin simpatice.

A fost om, în totă deplinătatea cu-vîntului un om însă de sentiment, de chibzuială, de îndemn, tot-déuna gata la sacrificiu.

(Va urma).

Literatură.

A apărut nr. 4 din Școala și Familia foie pedagogică literară. Apare la 1 și 15 ale fie-cărei luni. Redator responsabil Ion Dariu. Brașov. Cu concursul mai multor profesori, învățători și alți bărbați de școlă. Sumarul: Treptele formale și adevărata lor origine, de George Maican În atențiunea preoților și învățătorilor! Proiect de statute pentru societatea de ajutorare a preoților și învățătorilor gr. or. români din archidieceasa Transilvaniei) de Dr. Iosif Blaga, president, Alexandru Frâncu, secretar. Din icôna școlii române la finea veacului al XIX, Dr. D. P. Barcianu (cu portret), de I. Dariu. Ținutul muntos-nordic al Ungariei. (Lecțiune practică din Geografie pentru clasa IV primară) de N. Oancea jun. Copilul (sentințe legate despre el). Cronica școlii. Literatură. Pentru distracție. Poșta redacțiunei.

—A apărut tomul I. din „*Novela*“ de Vasile Ranta *Bulicescu*. Brosura are 286 pagini și conține istoriôre frumoșe scrise într'un limbaj plăcut. Prețul ei e 1 cor. 60 bani plus 20 bani porto. Se poate procura de la tipografia A. Mureșianu, Brașov.

ULTIME SCIRI.

Viena, 8 Mai. Din Constantino-pol se telegrafază, că iritația contra Bulgarilor crește din ce în ce acolo. Partidul militar turc cere cu stăruință războiul contra Bulgariei. O depeșă particulară anunță, că Turcia face să se ridice aproape o mie de forturi la fruntaria dinspre Bulgaria

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Traian H. Pop.

un oraș situat la mai mult de 1.500 chi-metri de mare.

Episcopul de Olmütz. Cea mai bo-tată episcopie din Austria, episcopia din Olmütz a ajuns înainte de asta cu vr'o 2 ani pe mîinile lui Kohn. La început episcopul Kohn, născut din părinți Evrei (botezați) s'a purtat destul de bine, dîr după-ce s'a încălțit bine în scaun, a înce-put să-și dea pe față abominabilele cali-tăți de rassă: lăcomia, spionagiul, prigoni-rea, asuprirea etc. Până și sf. taină a spo-redaniei încă s'a încercat să o profaneze, căutînd a-l ispiti pe un călugăr asupra celor auzite în mărturisirea unui preot. În necesă, cler și popor, indignarea e atât de mare, încât ea nu se va mai pute po-li, decăt prin revocarea lui Kohn din scaunul episcopesc. Afacerea acésta a fost obiect de discuție și în „Reichsrath.“ — De-almintrea casuri de acestea cu demnitari eclesiastici de origine evrei s'au mai vî-țut și la alte popore. — „D. Z.“ din Viena scrie un prim articol, pe care îl în-cheie așa:

Cu tot botezul, cu totă educația catolică, mitră și toiaș, Kohn ca arhieru a rămas, ce ră-mâne Kohn ca literat, ca soldat și ca ori-ce în-țetă. Evreul rămâne Evreu.

Cum sunt informate foile maghiare.

Despre serbarea muncitorilor la 1 Mai, aranjată aici în Brașov, cetim în foile din Budapesta următorul raport: „Procesiunea de demonstrație, plănuită în Brașov din partea muncitorilor, pe ziua de 1 Mai, a fost oprită de cătră poliție și, pe calea re-cursului, și din partea vice-spanului. Cu toțe acestea se adunară cam 5000 (!) lu-crători, fiind-că nu aveau cunoscință des-pre interdicere. Mulțimea a fost împră-siată prin poliști călări. S'au întemplat numeroșe răniri, doi indiviți au fost căl-țați în picior de poliști călări și li-s'au frânt piciorile. Au fost arestați numeroși lucrători. În urma acésta 4000 (!) de lu-crători români s'au postat înaintea casei orașului cerînd liberarea arestaților. Mili-ția conșignată a împrăsciat tumultul. În timpul demonstrațiunilor femeile române din ferestri turnau apă căldă asupra poli-știștilor. Mulți poliștiști au fost opăriți.“ — Decă n'am sci cele petrecute în Brașov, ni-s'ar face pîrul măciucă la cetirea acestor grozăvenii.

O descoperire archeologică.

Misiunea archeologică italiană a descoperit lângă Heraclion, în Creta, pe locul fos-tului Phaestos, un măreț palat și diferite obiecte de un interes escepțional, și ase-menea aceluia descoperite la Knossos, între altele, 12 statuete de bronz, vase de metal, vase pictate, mai multe tablete cu inscripții și scrierea nedescifrată ca la cele din Knossos. Săpăturile vor con-țina.

Șapte Bulgari pentru un Turc.

Diarul „Macedonia Odrinskii curier“ din So-fia anunță, că în satul Sircoshi au fost împușcați șapte fruntași bulgari, ca răs-bunare pentru uciderea unui Turc de că-tră doi bandiți bulgari, cari după-ce l'au ucis la drumul mare luându-i o pușcă și un revolver, au fugit în munți.

Un sfat bun.

Cine vrea să-și facă în grădină un covor frumos de ierbă, ace-luia se recomandă a-și procura de la Ma-gazinul de semințe c. r. Edmund Mauth-ner în Budapesta, amestecul de semințe de ierbă compus din ierbă de la „Promenada“ seu „insula Margaretha“. De 29 ani lifereră Mauthner aceste semințe de ierbă pentru parcurile splendide din Budapesta și din insula Margaretha.

5. Efect sigur vindecător. Toți aceia, cari sufer de nemestuire, lipsă de apetit, seu stomacu-nu le funcționează regulat, pot conta la vindecare si-gură în scurt timp prin folosirea cunoscutelor *prafuri scidiliz ale lui Moll*. Prețul unei cutii 2 cor. Se trimite dînic prin poștă cu rambursă, de far macistul Moll, liferantul curții din Viena Tuchlaub-9. În farmaciile din provinciă se se cêră pre-paratul A. Moll, provădît cu marca de contra-vențiă și subscriere.

Dela „Tipografia A. Mureșianu“ din Brașov,

se pot procura următoarele cărți:

(La cărțile aici înșirate este a se mai adăuga lângă portul postal arătat, încă 20 bani pentru eco-nanțajie.)

Scrieri economice.

Manual complet de agricultură rațională, de Dr. George Maior, profesor de agricultură la școala superioară dela Fărăstru și la Seminarul Nifon Metropolitan din Bucuresci. Cartea cuprinde patru volume:

Vol. I **Agrologia**, senu Agricultură generală. 34 côle de tipar cu 217 figuri în text. Carte didactică aprobată de On Minister de Agricultură al României cu decizia Nr. 2078 din 1897. Costă 5 corône.

Vol. II **Fitotechnia**, senu cultura specială a plantelor, 38 côle de tipar cu 202 figuri în text. Carte premiată de Academia Română cu premiul Nasturel-Herescu în sesiunea 1889. Costă 8 corône.

Vol. III. **Zootechnia**, senu Cultura generală și specială a vitelor cornute, dimpreună cu lăănărie și lăptăria, 49 côle de tipar cu 225 figuri în text. Costă 8 corône.

Vol. IV. **Economia Rurală**, senu organizațunea și administrarea moșilor mari și mici. Costă 8 corône.

Cartea d lui prof. Maior se deosebesc esențial de lucrările de acest fel apărute până acuma în limba și literatura română prin aceea, că este prima lucrare completă pe terenul agronomiei în limba noastră, care tratăză tôte cestiunile cele mai mari ca și pe cele mici privitoare la agricultura română din tôte țările locuite de Români, pe basa progreselor actuale ale științei și tehnicii agricole moderne. Ea ia serios concurența cu cele mai bune lucrări apărute până acum în limbile culte: germană, franceză, etc.

Economia pentru școlile populare compusă de Teodor Roșiu, învățator la școala principală română din Lupușul Unguresc. Edițiunea a doua. Prețul 60 b. (pl. 5 b. porto.)

Despre influința împrejurărilor asupra acțiunilor și deprinderilor animalelor de Lamarck, cu un studiu asupra lui Lamarck de Panvite Iosin. Prețul 50 b. pl. 10 b. porto.

România agricolă, studiu economic de Dr. George Maior, profesor de agricultură și fost estimator expert la banca agricolă. Motto: „Sărac în țără săracă“. Eminescu. Prețul 2 cor. plus 10 b. porto.

„**Cartea Plugarilor**“ senu povestiri economice despre grădinărit, economia câmpului, creșterea vitelor“ etc. scrisă de Ioan Georgescu. 90 pag. Form. 8° costă 50 b. (+ 6 b. porto.)

Scrieri istorice.

Memorii din 1848—49 de Vas. Moldovan, fost prefect al Legiunei III în 1848—49. Prețul cor. 1 (cu posta cor. 1.10)

Viața și operele lui Andrei Mureșianu, studiu istoric-literar de Ioan Rațiu, prof. ord. la preparandia din Blășiș, Prețul 2 cor. plus porto 10 bani. Venitul curat al acestui op se va contribui la formarea unui fond pentru Internatul preparandial din Blășiș.

„**Colonel David baron Urs de Margina la Solferino și Lissa**“, interesanta și eminenta conferență, ce a ținut-o d-nul colonel c. și r. Francisc Rieger

în reuniunile militare dela Brașov și Sibiu. Broșura conține și două portrete bine reușite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, ăr altul din timpul mai recent; mai conține și o hartă a Lissei, cum și ilustrațiunea mormântului eroului nostru. Prețul 80 b. (plus 6 b. porto.)

„**Pentru memoria lui Avram Iancu**“, epul dat către ministerul de interne D. Percz prin d-l Dr. Amos Frâncu în cauza fondului pentru monumentul lui Iancu. Prețul este 1 corôna. În România 2 lei plus 5 bani porto.

„**Pintea Vităzul**“, tradițiuni, legende și schițe istorice, de Ioan Pop-Retezanul. Cea mai completă scriere despre eroul Pintea. În ea se cuprind foarte interesante tradițiuni și istorisirii din tôte părțile, pe unde a umbat la Pintea. Prețul 40 bani, plus 6 bani porto.

„**Românul în sat și la ôste**“. Aceasta este titlul unei noue cărți, de d-l Ioan Pop Retezanul, cunoscutul și meritatul nostru scriitor popular, a dat literaturii române. Prețul 20 b., cu posta 26 b.

Lupta pentru drept de Dr. Rudolf de Ihering traduce-re de Teodor V. Pacățian. Prețul 2 cor. (+ 10 b. porto.)

„**David Almășianu**“, schițe biografice de Ioan Popea. Broșura această, presentă și multe momente de însemnătate istorică. Prețul 60 b. (cu posta 66 b.)

„**Țeranul român și ungar din Ardeal**“, studiu psihologic popular de I. Paul. Prețul 1 cor. (+ 5 b. porto.)

Mănăstirea Putna în Bucovina de fracție Porumbescu. Prețul 20 b. (+ 3 b. porto.)

Cursul la bursa din Viena.

Din 7 Maiu n. 1903.

Renta ung. de aur 4%	121.35
Renta de corône ung. 4%	19.55
Impr. câil. fer. ung. în aur 3 1/2%	92.20
Impr. câil. fer. ung. în argint 4%	99.25
Oblig. câil. fer. ung. de ost I. emis.	99.25
Bonuri rurale ungare 3 1/2%	203 —
Bonuri rurale croate-slavone	157.75
Impr. ung. cu premii	100.75
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	100.55
Renta de argint austr.	121.30
Renta de hârtie austr.	101.10
Renta de aur austr.	93.65
Losuri din 1860.	153.90
Acții de-ale Băncei austro-ungară	16.22
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	732.50
Acții de-ale Băncei austr. de credit	673 —
Napoleondori	19.07
Mărci imperiale germane	117.07 1/2
London vista	239.75
Paris vista	95.22 1/2
Rente de corône austr. 4%	95.22 1/2
Note italiene	—

Cursul pieței Brașov.

Din 8 Maiu n. 1903

Banerot rom. Cump.	18.90	Vënd.	18.94
Argint român.	18.70	„	18.80
Napoleond'ori.	19.—	„	19.04
Galbeni	111.20	„	11.30
Ruble Rusesco	—	„	—
Mărci germane	116.80	„	111.08
Lire turcesco	21.20	„	—
Seris fonc. Albina 5%	101.—	„	101.—

Cruce seu stea duplă electro-magnetică
Patent Nr. 86967.
Nu e crucea lui Volta. Nu e mijloc secret.
Vindecă și înviorăză pe lângă garanție.
Deosebită atențiune e a acest aparat vindecă boala
Aparatul acesta vindecă și folosește contra: durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunei sângelui, anemie, amețeli, tuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârciuri de inimă, asmă, aușul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, receală la mâni și la picioare, reumă, podagră, ischias, uđul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bóle, ca-1 la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — In cancelari. mea se află atestate încurse din tôte părțile lumii. cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine pôte examina aceste a'estate. Acel pacient. care în decurs de 45 zile nu se va vindeca, i-se retrimite banii. Unde orice încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.
Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se co fard de cu aparatul „Volta“, de ôre-cu „Clasul-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-Ungaris a fost oficiis oprit, fiind nefolositor. pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat. Deja ieftinătatea crucei male electro-magnetice o recomandă indeosebi.
Prețul aparatului mare e 6 cor. Pretul aparatului mic e 4 cor.
folosibil la morbari, cari nu sunt mai vechi de 15 ani.
folosibil la copiii și femeii de constituție foarte slabă.
Expediție din centru și locul de vëndare pentru țără și streinătate e:
MÜLLER ALBERT, Budapesta, V, Strada VADÁSZ 42 A / E. colțul strada Kálmán.

Praturile-Seidlitz ale lui Moll
Veritabile numai, decât fiecare cutiă este provădută cu marea de apărare a lui A. Moll și cu subscrierea sa.
Prin efectul de leuire durabilă al Praturilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai cerbiciose la stomach și pântece, în contra cărcelilor și acrelei la stomach, constipațiunei cronice, suferinței de ficat, congestiunei de sânge, haemorrhoidelor și a celor mai diferite bóle femeesco a luat acest medicament de casă o răspândire, ce creșce mereu de mai multe decenii încôce. — Prețul unei cutii originale sigilate Corône 2.—
Falsificațiunile se vor urmări pe cale juriécătorăscă.
Franzbranntwein și sare a lui Moll.
Veritabilu numai, decât fiecare sticlă este provădută cu marca de scutire și cu plumbul lui A. Moll.
Franzbranntwein-ul și sarea este foarte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (frotat) alina durerile de soldină și reumatism și a altor urinări de rēcělă. Prețul unei sticlé originale plumbate, Corône 1.90.
Săpun de copii a lui Moll.
Cel mai fin săpun de copii și dame fabricat după metoda cel mai nou pentru cultivarea rațională a pele-i, cu deosebire pentru copii și adulți. Prețul unei bucăți Cor. — 40 Cinci bucăți Corône 1.80. Fie-care bucată de săpun, pentru copii este provădută cu marca de apărare A. Moll.
Trimiterea principală prin **Farmacistul A. MOLL,** c. și r. farmisor al curții imperiale Viena, Tuchlauben 9
Comande din provinciă se efectuează glnic prin rambursă postală.
La depozite se se cêră anumit preparatele provădute cu iscălitura și marca de apărare a lui A. MOLL.
Depozite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Victor Roth, Eugen Neustädter și engros la D. Eremia Nepoții, Teutsch & Tartler.

Plecarea și sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov.
Valabil din 1 Maiu st. n. 1903.

Plecarea trenurilor din Brașov.

Dela Brașov la Budapesta:

I. Trenul mixt la ôra 5-20 min. dimin.
II. Tr. accel. (peste Clușiuj) la ô. 2-45 m. p. m.
III. Trenul de pers. la ôra 8-13 min. sêra.
IV. Tr. accel. la ôrele 10-26 m. sêra.

Dela Brașov la Bucuresci:

I. Trenul de persône la ôra 3-55 m. dim.
II. Tren accel. la ôrele 5-14 m. dim.
III. Trenul mixt la ôrele 11-40 a. m.
IV. Trenul accel. la ôra 2-19 min. p. m. (ce vine pe la Clușiuj).
V. Tren mixt la ôrele 6-50 sêra.

Dela Brașov la Kezdi-Oșorheiu:

I. Trenul de pers. la ôra 5-19 min. dim. (are legătură cu Tușnad la ôra 9-18, cu Ciuc Gyimes și Ciuc-Szereda, la ôra 10-46 min. a. m.)
II. Trenul mixt la ôra 8-40 min. a. m.
III. Trenul de per. la ôra 3— m. p. m.

Dela Brașov la Zêrnesci (gar. Bartolomeiu)

I. Trenul mixt la ôra 9-2 min. a. m.
II. Trenul mixt la ôra 3-44 min. p. m.
III. Trenul mixt la ôra 9-47 m. sêra.
IV. Trenul mixt la ôra 6-14 m. dim. (Numai dela 1 Iunie Dumineca și în serbători).

Dela Brașov la Ciuc-Gyimes:

I. Trenul de pers. la ôra 5-19 min. dim.
II. Trenul mixt la ôre 8-40 min. a. m.
III. Trenul de pers. la ôra 3— min. p. m. (are legătură cu linia Tușnad-Ciuc-Gyimes).

Sosirea trenurilor în Brașov:

Dela Budapesta la Brașov:

I. Tren accel. la ôrele 5-07 m. dim.
II. Trenul de persône la ôra 7-50 dim.
III. Tr. accel. peste Clușiuj la ô. 2-9 m. p. m.
IV. Trenul mixt la ôra 9-27 min. sêra.

Dela Bucuresci la Brașov:

I. Trenul accel. la ôra 2-18 min. p. m.
II. Trenul mixt. la ôra 9-18 min. sêra.
III. Trenul pers., la ôra 5.— m. p. m.
IV. Tren. de pers. la ôra 7-41 min. dim. (care circulă numai Vinerea dela Predeal).
V. Tr. accel. la ôrele 10-14 m. sêra.

Dela Kezdi-Oșorheiu la Brașov:

I. Trenul de persône la ôre 8-25 m. dim. (are legătură cu St.-Georgiu, Ciuc-Sereda ôra 3-20.
II. Trenul de pers. la ôra 1-53 m. p. m. (are leg. dela Ciuc-Gyimes la 5-17 dim.)
III. Trenul mixt, la ôra 6-27 m. sêra (are legătură dela Palanca la 8-54 dim.)

Dela Zêrnesci la Brașov (gar. Bartolomeiu.)

I. Trenul mixt la ôra 7-02 min. dim.
II. Trenul mixt la ôra 1-12 min. p. m.
III. Trenul mixt la ôra 8-18 sêra.

Dela Ciuc-Ghimes la Brașov:

I. Trenul de pers. la ôra 8-25 m. dim.
II. Trenul de pers. la ôra 1-53 m. p. m.
III. Trenul mixt la ôra 6-27 min. sêra. (Are legătură cu Tușnad-Ciuc-Gyimes.)
IV. Trenul mixt la ôrele 10-05 m. sêra.

LOSURI DE CLASĂ
la Loteria XII-a în condițiuni originale.
Losurile vëndute prin noi au făcut până acuma câștigurile principale de:
100,000 80,000 50,000 25,000 Corône,
și afară de aceste încă circa: **dece milioane în total!**
Serviciu prompt! **Serviciu prompt!**
In cas de câștig se păstrează cea mai mare discrețiune!
Prețurile losurilor:
Los întreg, jumătate los, sferț de los, optime de los.
12 corône 6 corône 3 corône 1.50 corône.
Tragerea în 22 și 23 Maiu st. nou 1903.
JACOB L. ADLER & FRATELE
societate de bancă în comandită, **BRAȘOV.**
Cea mai mare colectură principală din Transilvania.